FIT-TRIBUNAL GĦAL TALBIET ŻGĦAR

Ġudikatur: Avv. Dr Christopher Chircop

Seduta ta' nhar l-Erbgħa 15 ta' Mejju 2024

Talba Numru: 266/2023CC

Michael Debono Limited (C 10002)

Vs

Noreen Akhtar (KI 0220364 (A))

It-Tribunal,

Ra l-Avviż tat-Talba preżentat fl-4 ta' Awwissu 2023, fejn l-attriċi talbet li l-konvenuta tiġi kkundannata tħallasha s-somma ta' tlett elef, mija u wieħed u sebgħin ewro u sitta u erbgħin ċenteżmi (€3,171.46c) oltre l-imghax legali, rappreżentanti bilanċ dovut fuq prezz tal-vettura Suzuki b'Chassis No. ZC72S-330299 li l-attriċi biegħet u kkonsenjat lil konvenuta skond Hire Purchase Agreement tad-19 ta' Novembru 2019.

L-Attriċi talbet ukoll l-ispejjeż ta' dawn il-proċeduri, tal-ittra bonarja, tal-ittra numru 1300/2023 ai termini tal-Artiklu 166A tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta u tal-Mandat ta' Sekwestru numru 1331/2023 VGA u l-imgħax legali.

Ra d-dokumenti annessi mal-avviż.

Ra li minkejja li l-kovenuta ġiet debitament notifikata bl-atti ta' dawn il-proċeduri, il-konvenuta naqset milli tippreżenta risposta fit-terminu preskritt mil-liġi u lanqas ma dehret għas-smigħ ta' dan il-proċediment.

Ra li t-Talba tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidra l-provi dokumentarji mressqa'.

Ra l-atti proċesswali kollha.

It-Tribunal jikkunsidra.

Fil-konfront ta' l-imsemmija konvenuta ġie preżentat kapitolu mill-attriċi fl-udjenza tal-25 ta' Marzu 2024. Dan il-kapitolu ġie dikjarat bħala mistqarr, hekk kif reġistrat fil-verbal ta' l-udjenza tal-10 ta' April 2024 u dan peress li l-konvenuta naqset milli tirreġistra dehra biex twieġeb għal tali kapitolu.

Fis-sentenza **G.M.F Precast Limited vs Franmar Limited** deċiża mit-Tribunal Għal Talbiet Żgħar fl-14 ta' Lulju 2022 ingħad li:

"Ghalkemm kontumaci, tali stat silenzjuz ma jfissirx li l-parti konvenuta qed tammetti dak allegat u/jew pretiz mill-parti attrici, l'ghaliex xorta wahda jibqa' d-dmir ta' din lahhar parti li tipprova l-kaz taghha sa' dak il-grad probatorju rikjest mil-Ligi. Fid-duttrina forensi nsibu ritenut illi, "la contumacia vale resistenza, che il contumace tacitamente respinge le domande dello avversario ... il contumace affida al giudice la propria difesa ... questa difesa deve limitarsi ad esaminare se le forme del rito sian rispettate, se l'assunto della parte presente sia fondato in fatto ed in diritto" (SALVATORE LA ROSA, "Il Contumace nel Giudizio Civile", Filippo Tropea ed. 1887; §118, p. 175). Mil-lat ta' gurisprudenza domestika, wiehed huwa

mistieden jara in re ***Giuseppe Gerada v. Salvu Attard*** *(Appell Kummercjali, 6 ta' Novembru, 1959); id-decizjoni riportata f'Kollez. Vol XXIX-III-35; il-kawza in re* ***Id-Direttur tar-Registru Pubbliku v. Ermelina Silos Mendoza et*** *(Prim'Awla, 16 ta' Novembru, 2010); id-decizjoni in re* ***Carmela Zahra armla v. Direttur tax-Xogholijiet Pubblici*** *(Appell Superjuri, 28 ta' Frar, 1975; mhux pubblikata); u in re* ***Awtoritá Ghat-Trasport F'Malta v. Abdi Khadar Qaasim*** *(Tribunal Ghal Talbiet Zghar, 6 ta' Novembru, 2017; mhux appellata) li fiha insenjamenti ulterjuri dwar dan is-suggett. Ghalhekk, il-posizzjoni guridika tal-parti mharrka f'dan il-procediment hi meqjusa bhala cahda totali u kategorika ta' l-allegazzjonijiet kollha vantati kontriha, li jehtiegu jigu debitament pruvati kif imiss.*

Fil-konfront ta' l-imsemmija konvenuta gie prezentant kapitolu mill-attrici fl-appena msemmija udjenza (ara Kapitolu a fol. 16). Dan il-kapitolu gie dikjarat bhala mistqarr fl-udjenza successiva, hekk kif registrat fil-verbal ta' l-udjenza ta' l-20 ta' Gunju, 2022 (a foll. 17). Peress li l-konvenuta naqset milli tirregistra dehera biex twiegeb ghal tali kapitolu, fid-dawl ta' tali omissjoni, l-istess kien jisthoqqlu jigi emmnut. Ghalhekk dan ghandu jittiehed bhala mistqarr. Kif diga' mghadud, dan kollu gie debitament puntwalizzat fil-verbal ta' l-udjenza l-ahhar imsemmija.

It-Tribunal josserva illi, in linea ta' principju, il-kapitolu hu fatt processwali li jgib mieghu effetti specifici, espressament previsti u determinati mill-ligi taht il-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta [vide Artt. 698(2) u 702(3)]. Minn tali disposizzjonijiet huwa dezunt illi l-kapitolu hu mezz dirett biex jipprovoka konfessjoni gudizzjali f'min lilu jigi deferit ta' fatt sfavorevoli ghal kapitolat u ta' vantagg ghall-parti li eskogitatu. Jinghad fid-decizjoni in re ***Anthony Borg v. Samwel Veneziani*** *(Appell Inferjuri, 28 ta' April 1998), illi, "din ic-cirkustanza hi hafna rilevanti ghaliex tfisser illi bin-nuqqas talkonvenut appellat li jidher biex jikkontesta l-kapitolu, saret prova posittiva li l-ammont rekalmat mill-attur kien dovut lilu ghal ragunijet minnu pretizi u dana bl-ammissjoni – anke jekk negattiva fis-sens ta' non kontestazzjoni – ta' l-istess konvenut." Fl-istess sens ara s-sentenza in re* ***Stephen Vella et v. Bollicine Limited*** *(Appell Inferjuri, 9 ta' Jannar, 2008).*

Madanakollu, ghalkemm huwa veru li l-kapitoli, meta s-subent ma jkunx wiegeb ghalihom u ma jkunx iggustifika l-omissjoni tieghu li jikkontesta l-kawza formalment, ghandhom jitqiesu bhala konfessjoni (i.e., l'hekk imsejha konfessjoni gudizzjarja). Imma dana ma jfissirx li min hu tenut jiggudika huwa obligat joqghod dejjem fuq dik

il-prezunta konfessjoni. Is-subizzjoni hija semplici mezz ta' prova, u ghandha tigi ezaminata u valjata flimkien mal-provi l-ohra kollha tal-kawza, b'mod illi, jekk ilkapitoli ma jkunux konfacenti mal-provi l-ohra tal-kawza, u l-gudikant jidhrilu li ghandu jaghti prevalenza lil dawk il-provi l-ohra, l-konfessjoni prezunta derivanti missubizzjoni ghandha ccedi quddiem dawk il-provi l-ohra. F'dan is-sens ara d-decizjoni in re ***Tabib Dr. Antonio Zammit et v. Francesco Pace et*** *(Prim'Awla, 28 ta' Gunju, 1952). In tema, kemm id-duttrina legali kif ukoll il-gurisprudenza, issoktaw jaffermaw, u jikkawtelaw ukoll, illi tali prova wehida mhux necessarjament u bilfors ghandha tiddemostra l-fondatezza tal-pretensjoni tal-parti attrici in kwantu dak l-istat migjub in essere bil-kapitolu ma ghandux ifisser li qed jintroduci derogi ghall-principju tal-piz tal-provi. Kif rilevat mill-Qorti ta' l-Appell kolleggjali fil-kawza in re* ***James Trapani et v. Vincent Cilia*** *(28 ta' April 2000), "il-kapitoli jitqiesu konfessati però dan ma jfisserx li l-Qorti kienet obbligata toqghod fuq dik il-prezunta ammissjoni. Dik ilprova kellha tigi evalwata u meqjusa flimkien ma' kull prova ohra li sa dak l-istadju setghet kienet diga' prodotta quddiem il-Qorti. Dan ghaliex kif gja' nghad issubizzjoni setghet tintalab f'kull parti tal-procedura."*

Sa zmien pjuttost recenti, il-Qorti ta' l-Appell (sede inferjuri) kompliet tikkonsolida dan il-hsieb u orjentament guridiku hekk kif rifless fis-sentenza in re ***Absolute Services Ltd v. Stefan Darmenia****, moghtija fil-11 ta' Novembru, 2020. Hija wkoll interessanti s-sentenza ta' dan it-Tribunal, izda diversament presedut, in re* ***Complex Co. Ltd v. Clive May****, emessa fis-27 ta' Mejju, 2021, li mhux biss thaddan u tirrikalka linsenjamenti hawn fuq esposti, imma tkompli tamplifika t-tematika de quo b'senjalazzjonijiet gurisprudenzjali ulterjuri."*

Jirriżulta li fis-seduta tal-10 ta' April 2024 xehed bil-ġurament Isaac Debono in rappreżentanza ta' Michael Debono Limited fejn iddikjara u kkonferma li l-ammont dovut lill-attriċi fl-4 ta' Awwissu 2023 cjoe fil-ġurnata li ġiet ippreżentata t-talba tal-attriċi fil-konfront tal-konvenuta kien jammonta għal tlett elef, mija u wieħed u għoxrin ewro u sitta u erbgħin ċenteżmi (€3,121.46c). Ix-xhud ippreżenta dokument li ġie mmarkat bħala DOK ID1 fejn ukoll jindika li fil-ġurnata li fih ġiet intavolata t-talba mill-attriċi fil-konfront tal-konvenuta, l-ammont dovut mill-konvenuta lill-attriċi kien dak ta' tlett elef, mija u wieħed u għoxrin ewro u sitta u erbgħin ċenteżmi (€3,121.46c).

Illi għalhekk dan it-Tribunal isostni li minkejja li fit-talba tagħha, l-attriċi talbet lil dan it-Tribunal sabiex jikkundanna lil-konvenuta tħallasha s-somma ta' tlett elef, mija u wieħed u sebgħin ewro u sitta u erbgħin ċenteżmi (€3,171.46c) oltre l-imgħax legali, jirriżulta li l-ammont dovut mill-konvenuta lill-attriċi huwa dak ta' tlett elef, mija u wieħed u għoxrin ewro u sitta u erbgħin ċenteżmi (€3,121.46c) oltre l-imgħax legali.

Għaldaqstant, it-Tribunal, jaqta' u jiddeċiedi dan il-każ billi jilqa' in parte t-talba ta' l-attrici u konsegwentement jikkundanna lill-konvenuta biex tħallas lill-istess attriċi s-somma ta' tlett elef, mija u wieħed u għoxrin ewro u sitta u erbgħin ċenteżmi (€3,121.46c), bl-imgħax legali dekorribbli mil-4 ta' Awwissu 2023 sad-data tal-ħlas effettiv u finali.

L-ispejjeż ġudizzjarji marbuta ma' dawn il-proċeduri u kif ukoll dawk in konnessjoni mal-ittra numru 1300/2023 ai termini tal-Artiklu 166A tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta u tal-Mandat ta' Sekwestru numru 1331/2023 VGA jitħallsu unikament mill-konvenuta.

Avv Dr Christopher Chircop
Ġudikatur